

Feedback statement consultatie Beleidsregel geschiktheid Wta

Publicatiedatum: 01-nov-2017

Autoriteit Financiële Markten

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten.

Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Gebruikte begrippen	5
2. Verantwoordelijkheden accountantsorganisaties en beleidsbepalers	6
3. Onderwerpen, functies en competenties	7
4. Verschillen tussen de drie collectieven	8
5. Afweging belangen	9
6. Basiskennis en verhouding tot vakbekwaamheidseis	11
7. Tijdsbestek van kennis en ervaring	12
8. Waarborgen zorgvuldig proces	13
9. Evaluatie Beleidsregel	16
Bijlage: Gehanteerde afkortingen en begrippen	17

Inleiding

Op 18 april 2017 heeft de Autoriteit Financiële Markten (AFM) haar Beleidsregel geschiktheid Wta (hierna: de Beleidsregel) geconsulteerd. Deze consultatieperiode duurde tot en met 13 juni 2017. De AFM heeft van 5 accountantsorganisaties en een advocatenkantoor, opmerkingen en aanbevelingen ontvangen op de Beleidsregel. Deze reacties stellen ons in staat de (toelichting op) de Beleidsregel duidelijker te maken. Wij willen hen hiervoor dan ook hartelijk danken.

In dit feedback statement legt de AFM uit op welke wijze de reacties op de consultatie zijn verwerkt in de Beleidsregel. We behandelen niet alle reacties individueel, maar hebben ze gecategoriseerd in 9 onderwerpen:

1. Gebruikte begrippen;
2. Verantwoordelijkheden accountantsorganisaties en beleidsbepalers;
3. Onderwerpen, functies en competenties;
4. Verschillen tussen drie collectieven;
5. Afweging belangen;
6. Basiskennis en verhouding tot vakbekwaamheidseis;
7. Tijdbestek van kennis en ervaring;
8. Waarborgen zorgvuldig proces;
9. Evaluatie Beleidsregel.

Per onderwerp geven we een korte beschrijving van de ontvangen reactie(s), waarna we de reactie(s) beantwoorden en uitleggen waarom we een bepaalde keuze maken.

Als leeswijzer is het handig de Beleidsregel bij de hand te houden.

Vervolgstep

De Beleidsregel wordt 01-11-2017 gepubliceerd op de website van de AFM. Inwerkingtreding en publicatie in de Staatscourant vindt gelijktijdig plaats met de inwerkingtreding van de Wet aanvullende maatregelen accountantsorganisaties en het Besluit aanvullende maatregelen accountantsorganisaties.

1. Gebruikte begrippen

In sommige reacties op de geconsulteerde Beleidsregel worden kanttekeningen geplaatst bij de begrippen 'beleidsbepalers', 'belanghebbenden' en het 'collectief' en wordt gevraagd verduidelijking aan te brengen in de definities of in de toelichting op de Beleidsregel.

Begrip 'beleidsbepalers'

Er is opgemerkt dat het gebruik van de term beleidsbepaler voor de fundamenteel verschillende rollen van bestuurder en intern toezichthouder niet juist zou zijn. Uit de Nota van Toelichting bij artikel 5 Bta volgt echter dat interne toezichthouders worden aangemerkt als beleidsbepalers (NvT, Stb 2006, nr. 380, p. 30-31). Zoals aangegeven in de toelichting bij de Beleidsregel is ervoor gekozen om voor de leesbaarheid in beginsel louter te spreken over 'beleidsbepalers' en in de definitie letterlijk te verwijzen naar de personen die onder de Wta-geschiktheidstoets vallen. De Beleidsregel heeft immers als uitgangspunt dat het in beginsel geen onderscheid aanbrengt tussen de verschillende soorten beleidsbepalers voor wat betreft de toepasselijke criteria. Bij de toetsing wordt wel rekening gehouden met de te bekleden functie en overige factoren zoals de samenstelling en het functioneren van het collectief en de omvang, de complexiteit en het risicoprofiel van de accountantsorganisatie. Om dit te verduidelijken zullen meerdere voorbeelden voor de verschillende collectieven worden toegevoegd, waarover in hoofdstuk 4 van dit *feedback statement* een nadere toelichting is opgenomen.

Begrip 'belanghebbenden'

Er is opgemerkt dat het onduidelijk is of in de Beleidsregel onder het begrip 'belanghebbenden' ook (controle)cliënten en de toezichthouder moeten worden verstaan. Uit de definitie van 'belanghebbenden' volgt dat daaronder ook controlecliënten vallen; een controle vindt immers mede plaats ten behoeve van een controlecliënt en deze gebruikt die controle ook. De toezichthouder valt niet onder dit begrip. Dit kon al worden afgeleid uit het feit dat de toezichthouder een eigen definitie heeft. In de aangepaste definitie van 'belanghebbenden' is dit voor alle duidelijkheid uitdrukkelijk benoemd.

Verder is onderdeel 1.2, onder a van de Beleidsregel aangepast om duidelijk te maken dat (controle)cliënten ook belanghebbenden zijn.

Begrip 'collectief'

De definitie van collectief in de Beleidsregel riep de vraag op of deze alleen betrekking had op de groep van personen die het dagelijks beleid van de accountantsorganisatie bepalen. De definitie van collectief is zodanig aangepast dat duidelijk is dat ook de groep van personen die het dagelijks beleid van de holding bepalen en de groep van personen die met het intern toezicht zijn belast, onder het begrip collectief vallen.

2. Verantwoordelijkheden accountantsorganisaties en beleidsbepalers

In enkele reacties op de geconsulteerde Beleidsregel wordt verzocht de verdeling van verantwoordelijkheden tussen de accountantsorganisatie en haar beleidsbepalers duidelijker in de Beleidsregel naar voren te laten komen.

Beleidsbepalers hebben gezamenlijk de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat de accountantsorganisatie haar verplichtingen nakomt.

De Wta bevat primair eisen en verplichtingen voor accountantsorganisaties. Zoals aangegeven in de toelichting op de Beleidsregel brengt deze Beleidsregel geen wijzigingen aan in de normadressaat en beoogt aldus niet verplichtingen die de Wta aan de accountantsorganisatie oplegt toe te rekenen aan de individuele beleidsbepalers. Wel zullen de beleidsbepalers van de accountantsorganisatie, vorm, sturing en inhoud moeten geven aan deze verplichtingen, om ervoor te zorgen dat de accountantsorganisatie haar verplichtingen nakomt.

Zo kan bijvoorbeeld het niet tijdig en/of (on)bewust onjuist informeren van de (controle)cliënten of de toezichthouder (of anderen) de geschiktheid van een beleidsbepaler raken. De regelgeving bevat meerdere informatieplichten voor de accountantsorganisatie en/of externe accountant, op grond waarvan deze zijn cliënten of anderen moet informeren. Zo draagt bijvoorbeeld het nieuwe artikel 48a, zevende lid, Wta, de accountantsorganisatie op de voornaamste bevindingen en conclusies van de beoordeling van een controledossier door de AFM mede te delen aan het auditcomité van de controlecliënt. In de praktijk zal - naar verwachting - de betrokken externe accountant hier uitvoering aan geven, aangezien hij of zij het interne aanspreekpunt is voor de controlecliënt. Soms wordt informatieverstrekking primair opgedragen aan de externe accountant (zie bijvoorbeeld artikel 30 Wta).

In beide gevallen kan het niet naleven van deze verplichtingen (door de accountantsorganisatie of door de externe accountant) de geschiktheid van een beleidsbepaler raken. Beleidsbepalers zijn verantwoordelijk voor een beheerste bedrijfsvoering en dus voor het naleven van tijdige, duidelijke en juiste informatieverstrekking door de accountantsorganisatie en haar medewerkers, waaronder externe accountants. Het niet aanspreken van een externe accountant op haar informatieplichten richting cliënten en anderen, kan daarom aan de geschiktheid van de beleidsbepalers raken. Daarnaast kan gedacht worden aan de situatie dat de externe accountant tevens beleidsbepaler is. De uitoefening van de rol als externe accountant raakt daarbij ook de rol als beleidsbepaler. In de toelichting op de Beleidsregel is een nadere toelichting toegevoegd ten aanzien van de verschillende rollen in communicatie jegens cliënten en anderen.

In enkele reacties op de geconsulteerde Beleidsregel is gevraagd om het voorbeeld van de incidentmelding in de Beleidsregel te vervangen door een ander voorbeeld, of het voorbeeld te verduidelijken.

Het voorbeeld is aangepast, zodat het van toepassing is op alle verplichte meldingen aan de toezichthouder in het algemeen.

3. Onderwerpen, functies en competenties

In een aantal reacties wordt voorgesteld de verhouding tussen de onderwerpen en competenties waaraan de geschiktheid van de beleidsbepalers wordt getoetst te verduidelijken. Daarnaast wordt voorgesteld de onderwerpen en competenties nader toe te spitsen op de geschiktheid in verband met de uitoefening van (het toezicht op) het bedrijf van de accountantsorganisatie. Dit zou volgens de respondenten kunnen worden gedaan door de definities en beschrijvingen van de competenties waaraan de geschiktheid van de beleidsbepalers wordt getoetst, aan te scherpen en nader toe te spitsen op (het toezicht op) het bedrijf van de accountantsorganisatie.

Het is primair de verantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie aan te geven welke competenties elke beleidsbepaler nodig heeft (via een functieprofiel) en aan te tonen hoe de kandidaat hieraan voldoet.

Alle beleidsbepalers moeten geschikt zijn ten aanzien van de onderwerpen genoemd in onderdeel 1.2 van de Beleidsregel. In dit onderdeel is opgenomen dat de accountantsorganisatie de geschiktheid ten aanzien van de verschillende onderwerpen onder andere aan kan tonen door middel van de in de bijlage bij de Beleidsregel opgenomen competenties.

Zoals aangegeven in paragraaf 1.2 van de toelichting op de Beleidsregel, is de functie van de beleidsbepaler van invloed op de competenties die kunnen bijdragen aan het aantonen van de geschiktheid. De competenties waarover een beleidsbepaler moet beschikken zijn telkens afhankelijk van de omstandigheden, zoals het functieprofiel van de beleidsbepaler en de samenstelling van het collectief als geheel. Daarom is er geen uitputtende lijst te geven van alle competenties waarover een beleidsbepaler in een specifieke functie per definitie dient te beschikken.

Zoals gezegd is het primair de verantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie aan te geven welke competenties elke beleidsbepaler nodig heeft (via een functieprofiel) en aan te tonen hoe de kandidaat hieraan voldoet. De accountantsorganisatie kan samen met de beleidsbepaler diens competenties in beeld brengen en gebruiken om de geschiktheid van de beleidsbepaler, voor een specifieke functie en met inachtneming van het collectief, aan te tonen. De AFM toetst vervolgens de competenties dan ook niet afzonderlijk. Wel beoordeelt de AFM of de competenties voldoende zijn voor de (beoogde) functie van de beleidsbepaler. In een eventueel gesprek kan de AFM beoordelen of het beeld dat de accountantsorganisatie heeft over de benodigde en aanwezige competenties in overeenstemming is met het beeld dat uit het gesprek met de beleidsbepaler naar voren komt, eventueel in combinatie met aanwezige toezichtinformatie en -antecedenten met betrekking tot de accountantsorganisatie of beleidsbepaler in kwestie.

Gelet op het voorgaande is het gezien de wisselende samenstellingen van de collectieven en eigenschappen en kwaliteiten van de individuele beleidsbepalers niet mogelijk om de verhouding tussen de onderwerpen en competenties uitputtend uit te werken in de toelichting op de Beleidsregel. Dit is aangegeven in de toelichting op de Beleidsregel.

4. Verschillen tussen de drie collectieven

In meerdere reacties op het consultatiedocument wordt verzocht om de beleidsbepalers uit collectief II en III explicieter een plaats te geven in de toelichting op de Beleidsregel middels voorbeelden.

Beleidsbepalers uit de drie verschillende collectieven moeten geschikt zijn ten aanzien van de onderwerpen genoemd in onderdeel 1.2 van de Beleidsregel. Zoals blijkt uit onderdeel 1.4 van de Beleidsregel, geschiedt de toetsing van geschiktheid van een beleidsbepaler door de AFM op een evenredige wijze met inachtneming van enerzijds de functie van een beleidsbepaler en anderzijds de omvang, de complexiteit en het risicoprofiel van de accountantsorganisatie.

Uit het voorgaande volgt dat de uitkomst van de toetsing op geschiktheid van een beleidsbepaler zal afhangen van verschillende variabelen, zoals de kenmerken van de accountantsorganisatie, het collectief waarvan de beleidsbepaler deel uitmaakt en de functie die de beleidsbepaler binnen het desbetreffende collectief vervult.

Omdat de geschiktheid van een (beoogde) beleidsbepaler dus afhankelijk is van vele variabelen, is het moeilijk generiek toepasbare voorbeelden in de Beleidsregel op te nemen, waaruit de verschillen in de geschiktheid tussen beleidsbepalers uit de verschillende collectieven blijkt. Om tegemoet te komen aan de verzoeken om verduidelijking, hebben wij de toelichting op de Beleidsregel bij de onderwerpen A t/m D steeds aangevuld onder het kopje “Collectief I, II, III” aangevuld voor de verschillende collectieven.

5. Afweging belangen

In reacties op de geconsulteerde Beleidsregel is gevraagd verduidelijking aan te brengen in weging tussen de verschillende belangen die het orgaan belast met intern toezicht dient te behartigen; het publiek belang versus de belangen van de accountantsorganisatie en de met haar verbonden onderneming. Meer specifiek is het de vraag hoe de nieuwe toezichthoudende taak zich verhoudt tot de overige wettelijke taken en verantwoordelijkheden van dit orgaan op grond van het Burgerlijk Wetboek. Er wordt gesuggereerd de Beleidsregel op dit punt te laten aansluiten bij de tekst van het Bta.

Bij de geschiktheidstoets zal de nadruk liggen op het vermogen om de kwaliteit van wettelijke controles te kunnen waarborgen. De geschiktheidstoets is namelijk ingesteld als één van de instrumenten waarmee de wetgever beoogt de kwaliteit van de wettelijke controles te verbeteren.

Het stelsel van intern toezicht op grond van de Wta heeft betrekking op het beleid en de algemene gang van zaken van de accountantsorganisaties. Indien de accountantsorganisatie deel uitmaakt van een netwerk, dan moet het stelsel ook betrekking hebben op het binnen het netwerk hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland dat invloed uitoefent op het beleid van de accountantsorganisatie (de holding).¹

Gezien het feit dat vanuit de meeste accountantsorganisaties (op holding niveau) een raad van commissarissen op grond van het BW hebben ingericht is het duidelijk dat het orgaan zich niet louter richt op het publiek belang bij de kwaliteit van wettelijke controles, maar dat in de praktijk ook andere belangen meespelen van de accountantsorganisatie en de met haar verbonden onderneming. Bij het toezicht door het orgaan zullen dan ook de belangen van de accountantsorganisatie (als onderneming in brede zin) meegenomen worden. Een evenwichtige en consistente besluitvorming moet echter te allen tijde plaatsvinden met inachtneming van het publiek belang bij een goede kwaliteit van wettelijke controles. Dit publieke belang zal expliciet moeten worden meegenomen in de belangenafwegingen en de kwaliteit van de wettelijke controles zal moeten worden gewaarborgd. Organisatiebrede aspecten die van invloed zijn op de kwaliteit van de wettelijke controle - zoals onafhankelijkheid en integriteit - zijn daarbij belangrijke aandachtspunten.

De Minister heeft in de Nota van Antwoord op vragen van leden van de Tweede Kamer verduidelijkt hoe de verhouding is tussen de nieuwe taken voortvloeiend uit de Wta en Bta enerzijds en de wettelijke taken voortvloeiend uit het BW:²

“Een aanzienlijk gedeelte van de accountantsorganisaties heeft de rechtsvorm van een naamloze of besloten vennootschap. In het geval van een NV of BV is het orgaan belast met het interne toezicht de raad van commissarissen in de zin van het BW. De regels in de Wta ten aanzien van het orgaan belast met het interne toezicht gelden dan in aanvulling op de regels voor de raad van commissarissen in het BW.”

De AFM heeft besloten de tekst bij het onderwerp ‘Evenwichtige en consistente besluitvorming’ aan te passen naar: **‘Evenwichtige en consistente besluitvorming met inachtneming van het publiek belang om de kwaliteit van wettelijke controles te waarborgen’**. Dit sluit aan bij de

¹ Artikel 22a, eerste en tweede lid, Wta.

² Nota naar aanleiding van het Verslag, TK 2016-2017, 34 677, nr. 6.

achtergrond en intentie van de geschiktheidstoets in Wta en Bta. Daarnaast erkent deze formulering de bredere taak van het orgaan zich eveneens te richten naar het belang van de accountantsorganisatie (en de met haar verbonden onderneming) (en indien van toepassing, de holding). Het geeft immers duidelijk aan dat dit altijd dient te gebeuren met inachtneming van het publiek belang om de kwaliteit van wettelijke controles te waarborgen.

In sommige consultatiereacties is verzocht een definitie op te nemen van het begrip “publiek belang”

De AFM heeft ervoor gekozen geen definitie op te nemen van “publiek belang”. Er is geen gangbare eenduidige definitie voorhanden, maar dit is naar het oordeel van de AFM ook niet nodig; het begrip is steeds voldoende duidelijk uit de context.

Verder herhaalt de AFM op deze plaats haar uitleg van publiek belang bij de kwaliteit van wettelijke controles. Het maatschappelijk verkeer, waaronder beleggers, banken, crediteuren, financieel analisten en consumenten, moet kunnen vertrouwen op het oordeel van accountants in de door hen afgegeven controleverklaringen. Een accountantsorganisatie moet er voor zorgen dat haar externe accountants voldoende werkzaamheden verrichten om het oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van het vermogen en het resultaat van de gecontroleerde onderneming te onderbouwen en dat het publiek belang centraal staat bij de uitvoering van de wettelijke controles. De controleverklaring van een externe accountant voegt zekerheid toe aan de jaarrekening en draagt bij aan het vertrouwen daarin van een grote groep gebruikers. De accountantscontrole is daarmee van belang voor het eerlijk en transparant functioneren van markten en externe accountants vervullen daarom een belangrijke maatschappelijke rol. Wettelijke controles worden uitgevoerd in een systeem met inherente prikkels om boven het publiek belang andere belangen centraal te stellen, zoals commerciële of eigen belangen. Deze inherente prikkels volgen onder andere uit het feit dat de accountant wordt betaald door de onderneming waarvan hij de jaarrekening controleert, het feit dat de kwaliteit van de uitgevoerde wettelijke controle onvoldoende zichtbaar is en het bedrijfs- of verdienmodel van de accountant. Het is daarom belangrijk dat onder al deze omstandigheden een goede kwaliteit van wettelijke controles wordt gewaarborgd.

6. Basiskennis en verhouding tot vakbekwaamheidseis

In de reacties op de geconsulteerde Beleidsregel is gevraagd meer duidelijkheid te verschaffen over het gehanteerde begrip basiskennis en hoe dit begrip basiskennis zich verhoudt tot de in artikel 16 Wta genoemde vakbekwaamheidseis.

De vakbekwaamheidseis is neergelegd in artikel 16 Wta. Op grond van deze bepaling dient de meerderheid van de personen die het dagelijks beleid van de accountantsorganisatie bepalen (de personen in collectief I) vakbekwaam te zijn. De meerderheid van de dagelijks beleidsbepalers moet voldoen aan de krachtens artikel 25 van de Wta te stellen regels met betrekking tot de vakbekwaamheid van externe accountants. Dit betekent op dit moment dat iemand de titel draagt van Registeraccountant of Accountant-Administratieconsultent met certificeringsbevoegdheid. Het is noodzakelijk dat de personen bij wie de dagelijkse leiding van de accountantsorganisatie berust voldoende specifieke kennis en inzicht hebben omtrent controles en de daartoe te verrichten werkzaamheden en te hanteren methoden. Deze eis dat de meerderheid van de personen in collectief I vakbekwaamheid is, geldt niet voor de personen in hun rol als beleidsbepaler in collectief II en collectief III.

In de Beleidsregel wordt naast bovengenoemde vakbekwaamheidseis ook gesproken over de vereiste basiskennis van personen in de drie collectieven. Basiskennis houdt in dat een persoon elementaire kennis heeft van het uitvoeren van het bedrijf van de accountantsorganisatie, of van het toezicht houden daarop. Het is van belang dat beleidsbepalers algemene kennis hebben van de voor een accountantsorganisatie relevante markten, diensten (in het bijzonder het uitvoeren van wettelijke controles) en het voor die accountantsorganisatie toepasselijke wettelijk kader. Daarnaast moet een beleidsbepaler in staat zijn relevante ontwikkelingen en maatschappelijke verantwoordelijkheden te duiden en moet hij of zij het stelsel van kwaliteitsbeheersing op hoofdlijnen kunnen beschrijven.

Vakbekwaamheid betreft onder meer specifieke inhoudelijke kennis van de normen inzake (het uitvoeren van) de wettelijke controle. Basiskennis heeft een bredere reikwijdte en ziet op de onderwerpen A tot en met D zoals genoemd in onderdeel 1.2 van de Beleidsregel. Basiskennis vereist dat beleidsbepalers het wettelijk kader op hoofdlijnen kennen zodat ze de accountantsorganisatie zo kunnen inrichten dat aan het bij en krachtens de Wta bepaalde wordt voldaan. Om een accountantsorganisatie te kunnen besturen dan wel toe te zien op het beleid is bovendien basiskennis vereist over het uitvoeren van wettelijke controles. Een beleidsbepaler moet in staat zijn een accountantsorganisatie te besturen waar professionals werken die wettelijke controles (al dan niet bij OOB's) (mogen) uitvoeren. Dit impliceert dat beleidsbepalers voldoende begrip hebben van wettelijke controles en de elementen die daarbij van belang zijn, zoals de onafhankelijkheid van de accountant(sorganisatie) en de integriteit van haar controlecliënten.

Het bovenstaande neemt niet weg dat in elk collectief als geheel, voldoende (specifieke) vakinhoudelijke kennis aanwezig moet zijn.

De toelichting op de Beleidsregel is aangevuld (zie onder B. **Producten, diensten en markten**, onder het kopje "Kennis").

7. Tijdsbestek van kennis en ervaring

In de reacties op de geconsulteerde Beleidsregel wordt gevraagd voor het aspect tijdsbestek van kennis en ervaring te verduidelijken welke rol de permanente-educatie-verplichting voor accountants speelt. Een respondent verzoekt de termijn van vijf jaar te verruimen in verband met de schaarste van potentiële (externe) kandidaten voor de rol van beleidsbepaler in verband met de stringente regelgeving op het gebied van de onafhankelijkheid.

Volgens onderdeel 1.3 van de Beleidsregel, moet de algemene en specifieke vakinhoudelijke kennis zijn opgedaan of up-to-date gehouden maximaal vijf jaar voorafgaand aan het moment van toetsing. Deze kennis kan ook in de praktijk zijn verkregen, door bijvoorbeeld relevante werkervaring in of met de accountancysector. De AFM beseft terdege dat door de schaarste aan potentiële externe kandidaten deze eis van vijf jaar een strenge eis is. Wij menen dat deze eis nodig is in het belang van de kwaliteit van de wettelijke controles en het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Dit houdt in dat goedgekeurde kandidaten vanaf de eerste dag in functie geschikt dienen te zijn en dus niet onder voorwaarden geschikt verklaard kunnen worden.

Indien vereiste kennis bij een beoogde kandidaat langer dan vijf jaar geleden is opgedaan, dan is het aan de accountantsorganisatie om aan te tonen hoe dan het kennisvereiste actueel wordt gemaakt, bijvoorbeeld door een praktijkstage of een bijscholing, vóór de uitvoering van de toetsing. (Beoogde) beleidsbepalers zonder specifieke accountancyachtergrond zouden een interne en/of externe cursus kunnen volgen om basiskennis over de accountantscontrole en accountancywetgeving te verkrijgen.

De kennis en ervaring van een beleidsbepaler met de titel van Registeraccountant, of de titel Accountant-Administratieconsulent met certificeringsbevoegdheid die tijdens zijn beleidsfunctie geen wettelijke controles uitvoert, zal niet om dit enkele feit in twijfel worden getrokken. De beleidsbepaler heeft in zijn functie doorlopend te maken met het toezicht op de uitvoering van en de uitkomsten van wettelijke controles en het stelsel van kwaliteitsbeheersing van de accountantsorganisatie. Daarmee blijven zijn of haar kennis en ervaring up-to-date.

In de toelichting op de Beleidsregel is (onder het kopje 1.3 Tijdsbestek van kennis en ervaring) aanvullend verduidelijkt dat een Registeraccountant of Accountant-Administratieconsulent met certificeringsbevoegdheid die aan zijn of haar permanente-educatie-verplichting als openbaar accountant voldoet, wordt geacht daarmee zijn of haar kennis van de accountantscontrole up-to-date te houden.

8. Waarborgen zorgvuldig proces

In de reacties op de geconsulteerde Beleidsregel is gevraagd in de Beleidsregel inzicht te geven in de wijze waarop de AFM een zorgvuldig – en uniform – proces voor het uitvoeren van de (inhaal)toetsingen waarborgt, met voldoende transparantie en waarin de [aanbevelingen van de Commissie Ottow](#) worden meegenomen. Daarnaast is in reacties gevraagd het proces rond de hertoetsingen en de uitkomsten ervan duidelijker te omschrijven, en wordt aandacht gevraagd voor zo objectief mogelijke criteria. Tevens is verzocht om in de Beleidsregel inzicht te geven in de wijze waarop de AFM omgaat met de vertrouwelijkheid van informatie en privacy van de betreffende (kandidaat) beleidsbepaler.

Zorgvuldig proces

De AFM hecht zeer aan een zorgvuldig en uniform proces voor het uitvoeren van personentoetsingen, maar meent dat de specifiek voor geschiktheid Wta opgestelde Beleidsregel niet de plek is om het algemeen geldende toetsingsproces in detail uit te werken. In de Beleidsregel wordt verduidelijkt wat wordt verstaan onder geschiktheid en welke aspecten de AFM bij de geschiktheidstoetsing in aanmerking neemt. De Beleidsregel ziet aldus voornamelijk op de inhoudelijke aspecten die komen kijken bij de geschiktheidstoetsing en in beginsel niet op de algemeen geldende procedurele aspecten van die toetsing.

Waarborgen

De AFM benadrukt dat zij een zorgvuldig proces heeft ingericht voor het uitvoeren van personentoetsingen, waaronder de toetsing van de geschiktheid van huidige beleidsbepalers onder het overgangsrecht (inhaaltoetsingen). In dit proces zijn de aanbevelingen van de Commissie Ottow meegenomen; zie het overzicht van [verdere verbetervoorstellen op onze website](#). Er zal een pilot starten met een externe deskundige. Ook start een pilot met een onafhankelijke vertrouwenspersoon, tot wie de kandidaat zich kan wenden over de bejegening. Daarnaast wordt in lijn met deze aanbevelingen op de website meer transparantie gegeven over de geschiktheidstoetsingen door de informatievoorziening uit te breiden en te verbeteren. Zo wordt op de website informatie gegeven over de [personentoetsingen in het algemeen](#), [het toetsingsproces](#), [het toetsingsgesprek](#) en de wijze van [beoordeling van de geschiktheid](#). Verder komt er op de website specifieke informatie beschikbaar over de aanpak van de toetsingen onder het overgangsrecht voor de huidige beleidsbepalers. Ook zullen inlichtingenbijeenkomsten worden aangeboden aan de accountantsorganisaties en beleidsbepalers om hen extra uitleg te geven over (het proces van) de geschiktheidstoetsingen. Een andere belangrijke waarborg voor een zorgvuldig proces is het inrichten van deskundige en *dedicated* toetsingsteams. Het toetsingsproces wordt uitgevoerd door specialisten op het gebied van toetsingen en accountancy, waarbij het (senior) management uitgebreid wordt betrokken bij de (voorbereiding op de) toetsingsgesprekken en de besluitvorming. Meer informatie over het proces vindt u op de daartoe aangewezen pagina's, zie de linkjes hierboven.

Eigen verantwoordelijkheid accountantsorganisaties

De Commissie Ottow beveelt instellingen aan hun eigen verantwoordelijkheid te nemen door een strategie voor aantrekking van beleidsbepalers te ontwikkelen, waarin niet alleen de strategie met een risicoanalyse van de instelling worden weergegeven, maar vooral ook de consequenties

hiervan voor de invulling van bestuurs- en commissarisposities. Daarnaast zou een zorgvuldig proces ingericht kunnen worden door een specifiek persoon aan te wijzen (bijvoorbeeld een bestuurssecretaris of compliance officer), die zorgt voor de aanlevering van een compleet dossier, waaruit blijkt wie de kandidaat is en waarom deze wordt voorgedragen. Wanneer dit dossier compleet is, kan dit het toetsingsproces versnellen en vergemakkelijken en op termijn leiden tot een minder zwaar proces.

Hertoetsing

Indien feiten of omstandigheden daartoe redelijke aanleiding geven, kan de AFM een hertoetsing uitvoeren. Er bestaat geen (limitatieve) opsomming van redelijke aanleidingen voor een hertoetsing. Op de website van de AFM zijn momenteel al een aantal [voorbeelden van hertoetsing](#) opgenomen die in het kader van het Wft-toezicht aanleiding kunnen zijn voor een hertoetsing van de geschiktheid of betrouwbaarheid van een beleidsbepaler.³ Deze voorbeelden zijn tevens relevant voor mogelijke hertoetsingen van de geschiktheid onder de Wta. In de toelichting op de Beleidsregel is eveneens een aantal voorbeelden gegeven van signalen die aanleiding kunnen zijn voor een hertoetsing.

De AFM hanteert bij hertoetsing van de geschiktheid van een beleidsbepaler hetzelfde toetsingskader als bij de aanvangstoetsing van een nieuwe beoogde beleidsbepaler, namelijk de Beleidsregel geschiktheid Wta.

Om de objectiviteit van besluitvorming over een hertoetsing te borgen, is een functiescheiding van toepassing tussen de beslissing een hertoetsing te starten (is daarvoor een redelijke aanleiding?) en het besluit over de betrouwbaarheid en/of geschiktheid van de beleidsbepaler na afronding van de hertoetsing. Daarnaast zijn bij hertoetsing extra waarborgen van toepassing. Het te volgen proces en de door de AFM te nemen maatregelen zijn beschreven in de laatste alinea's van paragraaf 1.6 van de toelichting bij de Beleidsregel. Mocht een beleidsbepaler na hertoetsing niet langer geschikt worden geacht, dan kan de AFM een aanwijzing geven tot heenzending van de betrokken beleidsbepaler; tegen dit besluit staat bezwaar, beroep en hoger beroep open. De AFM wijst er op dat zij een onafhankelijke voorzitter van de hoorcommissie in bezwaar heeft.

Vertrouwelijkheid van informatie

De AFM gaat zeer zorgvuldig om met informatie en privacy van een (kandidaat) beleidsbepaler die op geschiktheid wordt getoetst. De persoonsgegevens worden intern opgeslagen in een afgeschermd deel van de IT-voorziening, waartoe alleen een selecte groep toetsers toegang heeft. De AFM zal over de toetsing van de geschiktheid – naast de kandidaat – alleen communiceren met de door de accountantsorganisatie aangewezen personen, het bestuur van de accountantsorganisatie en – waar nodig – de voorzitters van de betreffende collectieven.

Indien de AFM een (kandidaat) beleidsbepaler ongeschikt acht, dan zijn er meerdere juridische waarborgen voor de vertrouwelijkheid van informatie en privacy van de betreffende (kandidaat)

³ We verwijzen u ook naar het Informatiebulletin toetsingen AFM en DNB waarin meer voorbeelden staan en tevens voorbeelden van nieuwe of gewijzigde antecedenten die gemeld moeten worden. Het pdf is in zowel Nederlands als Engels beschikbaar: [Informatiebulletin toetsingen AFM en DNB](#).

beleidsbepaler. In geval van een afwijzingsbesluit, kan bij een eventueel beroep de rechter op grond van artikel 8:62 van de Algemene wet bestuursrecht worden verzocht de behandeling achter gesloten deuren te laten plaatsvinden. De AFM ondersteunt in de wetgevingsbrief het verzoek van DNB dit soort zaken in beginsel achter gesloten deuren te behandelen.

In geval van een aanwijzing van de AFM tot heenzenden van een beleidsbepaler in functie, wordt dit besluit op grond van de Wta niet openbaar gemaakt; dit in tegenstelling tot een aanwijzingsbesluit tot heenzenden onder de Wft.

9. Evaluatie Beleidsregel

In de reacties op de geconsulteerde Beleidsregel is gevraagd te verduidelijken door wie, op welke wijze en op welke termijn en met welke frequentie de Beleidsregel wordt geëvalueerd.

De AFM zal steeds na een aantal jaren de Beleidsregel evalueren. Een vaste termijn voor evaluatie wordt niet in de Beleidsregel opgenomen. De AFM beoogt 3 tot 5 jaar na inwerkingtreding de Beleidsregel voor het eerst te evalueren. Bij een evaluatie zal de AFM de sector actief betrekken. Onder de sector wordt in ieder geval verstaan: het Ministerie van Financiën, de NBA en de accountantsorganisaties. Het evalueren kan op verschillende wijzen plaatsvinden, bijvoorbeeld door het vragen van schriftelijke en/of mondelinge input rondom de werking van de Beleidsregel. Voorgestelde wijzigingen - naar aanleiding van een evaluatie of anderszins – zullen vervolgens altijd openbaar worden geconsulteerd via de website van de AFM, alvorens deze door te voeren in de Beleidsregel.

Bijlage: Gehanteerde afkortingen en begrippen

- **Accountantsorganisatie:** een accountantsorganisatie, zoals bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, Wta, die beschikt over een vergunning die mede strekt tot het verrichten van wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang, zoals bedoeld in artikel 6, tweede lid, jo. artikel 1, eerste lid, onderdeel I, Wta.
- **Bta:** Besluit toezicht accountantsorganisaties.
- **BW:** Burgerlijk Wetboek
- **Collectief:** de gezamenlijke beleidsbepalers die behoren tot één van de in onderdeel 1.1., onder c genoemde collectieven.
- **Holding:** het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland dat invloed uitoefent op het beleid van de accountantsorganisatie, zoals bedoeld in artikel 16, vierde lid, Wta.
- **Wft:** Wet op het financieel toezicht
- **Wta:** Wet toezicht accountantsorganisaties

Autoriteit Financiële Markten
T 020 797 2000 | F 020 797 3800
Postbus 11723 | 1001 GS Amsterdam
www.afm.nl

De tekst is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontlennen. Door besluiten op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet langer actueel is wanneer u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen – zoals bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst – ontstaan door acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.